Natuurcompensatie ‘Bezoekerscentrum militaire erevelden’

Nadere onderbouwing

1 Aanleiding

Gemeente Bergen op Zoom wenst medewerking te verlenen aan de realisatie vaneen nieuw bezoekerscentrum bij de militaire erevelden aan de Ruytershoveweg 29 te Bergen op Zoom. Hier liggen een Britse en Canadese militaire begraafplaats.

Het bezoekerscentrum staat gepland in een bosstrook tussen de twee erevelden in (zie kaartje in afbeelding 1). Deze bosstrook maakt deel uit van het Provinciaal Natuurnetwerk Brabant (NNB). Via een bestemmingsplanwijziging zullen de betreffende gronden (ca. 3868m2)uit het NNB geschrapt worden. Gemeente Bergen op Zoom wil deze verwijdering compenseren door op de voormalige gemeentekwekerij aan de Ruytershoveweg 6.460 m2 in te richten als natuur en als compensatiegrond aan het NNB toe te laten voegen (zie voor locatie afbeelding 1).

Daarnaast zullen er bomen gekapt moeten worden op de locatie van het bezoekerscentrum. Het gaat om 18 bomen die ter plekke van het gebouw moeten verdwijnen. Daarnaast staan nog eens 12 bomen dicht op de bouwlocatie. Het is mogelijk dat deze (deels) ook moeten verdwijnen. Deze 30 bomen zal de Gemeente Bergen op Zoom ook compenseren op de compensatielocatie.

Dit document bevat de nadere onderbouwing van de voorgenomen natuurcompensatie.

Afbeelding 1: *ligging van de te ontwikkelen locatie en de compensatielocatie.*

2 Verlies aan ecologische waarden Erevelden

Het gebied waar het bezoekerscentrum gerealiseerd gaat worden bestaat uit vrij open bos op zandgrond. De belangrijkste boomsoorten zijn dennen, inlandse en Amerikaanse eiken en berken. In de ondergroei komt vegetatie voor met braam, hulst en varens (zie voor een impressie de foto in afbeelding 2). Dit is een vrij typisch en veelvuldig voorkomend bostype in de regio. Het bos heeft in het Natuurbeheerplan 2023 van de Provincie Noord-Brabant het ambitietype N16.03 Droog bos met productie. Qua zeldzaamheid en kenmerkendheid is deze vegetatie niet bijzonder.

Gemeente Bergen op Zoom heeft in 2020 in het projectgebied een ecologische quickscan uit laten voeren (Lips, 2021). Uit deze quickscan zijn specifieke ecologische waarden naar voren gekomen. In tabel 1 staan deze ecologische waarden opgesomd en wordt ook vermeld of deze waarden verdwijnen.

Afbeelding 2: *impressie van de natuur t.p.v. het te ontwikkelen bezoekerscentrum*

Aanwezige elementen	Ecologische betekenis	Mate van aantasting
Vleermuizen		
Drie bomen holtes aanwezig.	Mogelijk bewoonbaar voor vleermuizen.	Blijft behouden
Bomen, struiken en ruigtes aanwezig.	Geschikt foerageergebied voor Gewone en Ruige dwergvleermuis.	Verdwijnt deels
Bosranden aanwezig.	Mogelijke vliegroutes van vleermuizen.	Blijft behouden
Vogels met vaste verblijfplaats		
Drie bomen met holtes aanwezig.	Bewoning door Grote Bonte Specht vastgesteld.	Blijft behouden
Bomen aanwezig.	Kunnen dienen als rust- of verblijfplaats voor Sperwer, Buizerd en Bosuil.	Verdwijnt deels
Grondgebonden zoogdieren		
Halfopen bos en struweel aanwezig.	Functioneel leefgebied voor Bunzing, Boommarter en eekhoorn	Verdwijnt deels.
Herpetofauna		
Halfopen bos en struweel aanwezig.	Functioneel leefgebied voor Levendbarende hagedis.	Verdwijnt deels.

Tabel 1: *specifieke ecologische waarden en de eventuele aantasting daar van.*

3 Compensatie van ecologische waarden

Zowel het verlies aan areaal van het NNB, als het verlies aan te kappen bomen en specifieke ecologische waarden zal gecompenseerd worden op een deel van de voormalige gemeentekwekerij. Deels zal er bewust ‘overgecompenseerd’ worden. Dat betekent dat bewust meer areaal aan het NNB zal worden toegevoegd, dan dat er verdwijnt. Ook zal met

de inrichting van de compensatie gestreefd worden naar hogere specifieke ecologische waarden dan dat voorkomt op de projectlocatie.

Het perceel waar gecompenseerd wordt, bestaat uit de voormalige gemeentekwekerij. Deze gemeentekwekerij is al sedert 10 jaar niet meer als zodanig in gebruik. Kweekkassen zijn opgeruimd, maar kweekgoed in de volle grond heeft in de afgelopen jaren wel deels door kunnen groeien. Dat geldt ook voor de spontane vestiging van wilde planten. De kwekerij is de afgelopen 10 jaar nog wel sporadisch in gebruik geweest als depotlocatie, waardoor grond, klinkers, e.d. nu nog deel aanwezig zijn in het terrein. Daarnaast is er een greppel / sloot aanwezig in het terrein.

Op basis van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het compensatieperceel nu verschillende vleermuissoorten voorkomen. Het betreft Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Verder komt op het perceel Gele morgenster voor en is in de omgeving Boomleeuwerik waargenomen. Bij inrichting zal het perceel geschikt moeten blijven voor deze soorten.

De voormalige kwekerij heeft verschillende aanknopingspunten voor bosontwikkeling doordat er al grotere bomen staan van voormalig kweekgoed en spontane opslag. Het betreft hier voor het te compenseren deel onder meer:

- Grove den (opslag)
- Zomereik (bestaande oude houtwal)
- Lijsterbes
- Taxus
- Veldesdoorn
- Berk
- Winterlinde
- Gewone esdoorn

Waarnemingen tijdens het veldbezoek van kruidachtige soorten in het compensatiegebied zijn onder andere:

- Klaproos
- Brem
- Rucola
- Grote teunisbloem
- Koningskaars
- Sint Janskruid
- Wilde peen
- Bastaardwederik
- Akkerdistel
- Muizenoortje
- Hazenpootje
- Duizendguldenkruid
- Boerenwormkruid
- Egelantier
- Hop
- Zevenblad
- Brede wespenorchis

Een impressie van het compensatiegebied is te vinden in afbeeldingen 3 t/m 6.

Afbeelding 3: *impressie van een verlaten pad met kruidenrijke begroeiing in de gemeentekwekerij.*

Afbeelding 4: *impressie van een halfopen ruig grasland ten zuiden van de greppel.*

Afbeelding 5: *impressie van spontane bosopslag van vooral grove den en berk.*

Afbeelding 6 *impressie van voormalig kwekerijplantsoen in halfopen ruig grasland.*

Gezien die huidige soorten en reliëf (er is een greppel in het gebied aanwezig), biedt het terrein aanknopingspunten om de volgende biotopen te ontwikkelen:

- Kruidenrijk (schraal)grasland.
- Gemengd bos.
- Struweel.
- Poel.

Een kleinschalige afwisseling van deze biotopen zal ten goede komen voor onder meer:

- Graslandkruiden
- Dagvlinders (van graslanden en bosranden)
- Libellen en juffers
- Krekels en libellen
- Vleermuizen
- Kleine zoogdieren
- Bosrandstruweelvogels

Deze gewenste inrichting is ruimtelijk geschetst in afbeelding 7.

Afbeelding 7 *inrichtingsschets natuurcompensatie.*

4 Gewenste natuurbeheertypen

De gewenste natuurbeheertypen die passen bij deze inrichting zijn:

- L01.01 Poel en klein historisch water 354 m2
- L01.02 Houtwal en houtsingel 475 m2
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland 1.096 m2
- N16.03 Droog bos met productie 4.418 m2
- Toegangspad 157 m2

De ruimtelijke ligging van de natuurbeheertypen is te vinden in afbeelding 8.

Afbeelding 8 *verdeling van de natuurcompensatie in natuurbeheertypen.*

5 Inrichting en beheer compensatie-perceel

Om tot de natuurcompensatie te komen is eenmalige inrichting noodzakelijk. Naast eenmalige inrichting is opvolgend beheer noodzakelijk om de natuurwaarden verder te ontwikkelen en in stand te houden.

5.1 Inrichtingsmaatregelen

Voor de inrichting zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

<u>Opruimen perceel</u>

- Verwijderen grond, puin en oud hekwerk

<u>Aanleg poel</u>

- Verwijderen bosopslag
- Profileren oever en poelbodem
- Verwerken vrijkomende grond
- Be-lemen poelbodem

<u>Aanleg kruidenrijk grasland</u>

- Verwijderen bosopslag
- Verwijderen enkele bomen

<u>Aanleg struweel-mantel</u>

- Verwijderen bosopslag
- Inplanten gemengd struweel

Aanleg halfopen bos

- Verwijderen enkele bomen (exoten / woekeraars)
- Plaatselijk inplanten mengboomsoorten

Aanleg bos

- Exoten verwijderen uit verjonging en plaatselijk plekjes open maken
- Plaatselijk in planten mengboomsoorten in open plekjes
- Aanplant struikvormers onder brede kronen volwassen bomen rondom het perceel

Bomenrij

- Verwijderen bomen/opslag
- Opbrengen en profileren grondwallen
- Aanplant 30 bomen op de grondwallen

5.2 Ontwikkelingsbeheer

Voor verdere ontwikkeling is volgend beheer en onderhoud noodzakelijk de komende 5 tot 10 jaar:

Poel

- Gefaseerd schonen poel (indien nodig, na 5 tot 10 jaar)

Kruidenrijk grasland

- Gefaseerd maaien en afvoeren (jaarlijks op ca. 2/3 van de oppervlakte)

Struweel-mantel

- Water geven aanplant (jaarlijks de eerste 3 jaar)
- Verwijderen boomopslag (iedere vijf jaar)
- Gefaseerd een deel struweel afzetten (iedere vijf tot 10 jaar)

Halfopen bos

- Water geven aanplant (jaarlijks de eerste 3 jaar)
- Gefaseerd maaien en afvoeren (jaarlijks op ca. 1/3 van de oppervlakte)

Bos

- Water geven aanplant (jaarlijks de eerste 3 jaar)
- Exoten verwijderen (iedere 5 jaar)
- Uitdunnen t.b.v. instandhouding menging (indien nodig, na 5 tot 10 jaar)

6 Gebruikte bronnen

Lips, J. (2021). *Quickscan flora en fauna bezoekerscentrum erevelden te Bergen op Zoom. 2e versie. P20-178/W1920.* Natuur-Wetenschappelijk Centrum, Dordrecht.

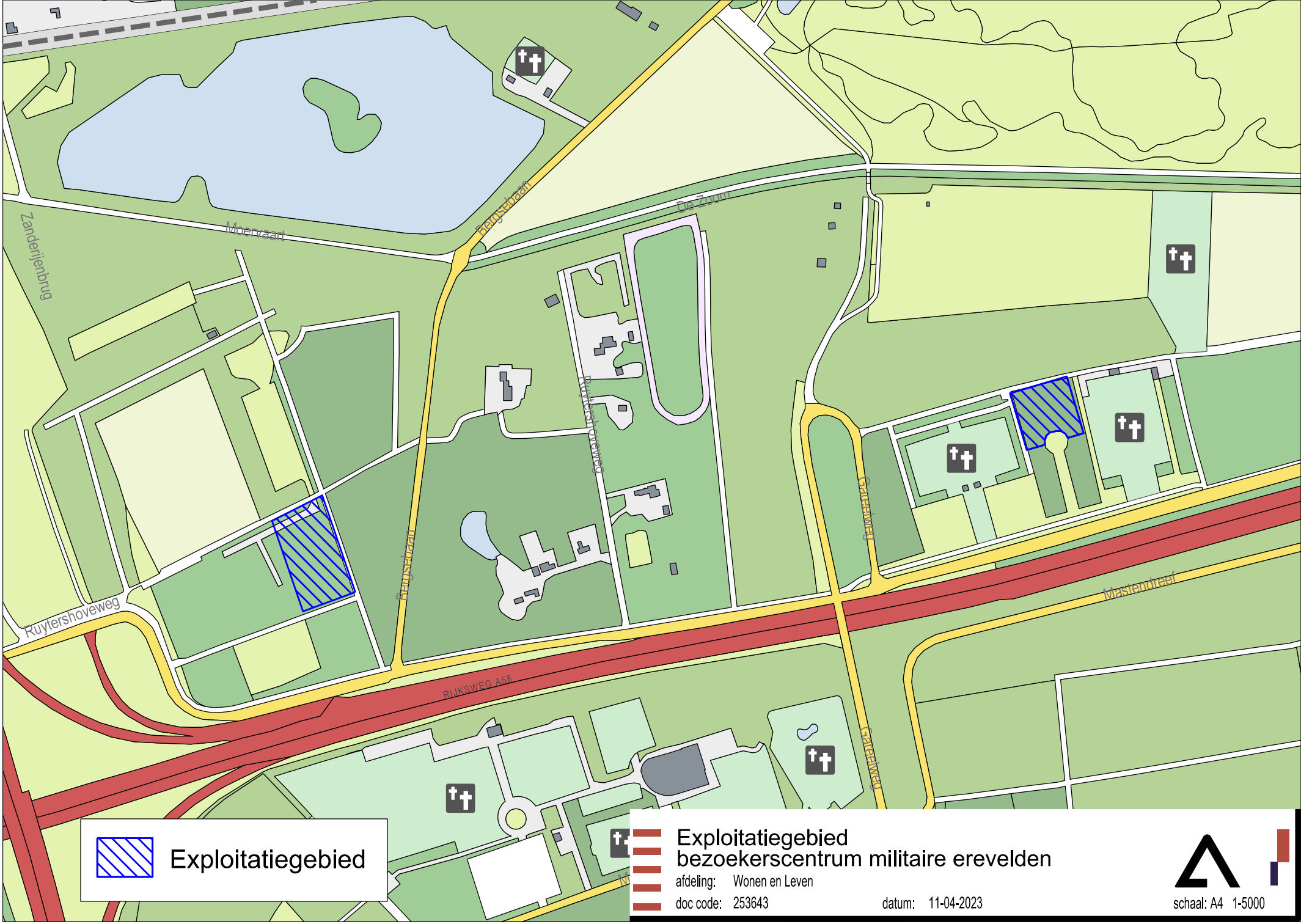

Exploitatiegebied bezoekerscentrum militaire erevelden

afdeling: Wonen en Leven

doc code: 253643 datum: 11-04-2023

schaal: A4 1-5000

bezoekerscentrum Erevelden overzicht.dgn Default 11-4-2023 10:58:33

Compensatiegronden bezoekerscentrum Erevelden

afdeling: Wonen en Leven

doc code: 252872 datum: 6-2-2023

schaal: 1-1000 A3

bezoekerscentrum Erevelden.dgn 7-2-2023 12:11:16